

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Angelska kompozicija:

Slava Bogu ~ mir ljudem!

Strašna neubranost je prevpila in ubila čudovično blagoglasje v kompoziciji božjega stvarstva, ko je Lucifer zakričal iz temnih globočin samoljubja: „Ne bom služil!“, kakor da bi bil hotel reči: „Ne Tebi, o Bog, ampak meni gre čast in slava.“ In nastala je tema v angelskem svetu, prva nesveta noč, in zavlada je peklenski nemir v družbi angelskih sebičnežev, ki jih je izločila iz svetlega božjega vsemira pravičnost Najvišjega in izbrisala iz nebeške partiture roka vekovitega Kompozitista. V božjem svetu pa je v še lepšem sijaju zasijala slava Najvišjega in v še večji meri je zavlada mir božji v občestvu zvestih in svetih angelov.

Komaj je zasijala zarja stvarniškega dneva na zemlji, komaj je zagledal luč in krasoto sveta prvi človek, je spet raztrgalo ubranost v božjem svetu nesoglasje drugega upora zoper čast in voljo Stvarnikovo. Od tega nesrečnega prajutra sem se odraža in izraža to nesoglasje v vsem nemiru duhovnega in družabnega življenja, v vseh uporih in bojih tekom človeške zgodovine, v vseh katastrofah vidnega in nevidnega sveta, v vseh dušnih stiskah in telesnih boleznih in vse to kot strašna posledica tiste nesrečne ure, ko je prvi človek prezrl načelo „čast Bogu“ in hotel ukrasti čast božjo sebi po strupenem receptu zvite kače: Postal boš kakor Bog!

Prišla pa je sveta, blažena noč, v kateri so smeli angeli napovedati svetu, da se je rodil drugi Adam, ki si je izbral geslo in živel poj načelu: „Ne moja, ampak Tvoja volja, ne meni, ampak Tebi čast, Najvišji!“ Zato pa je našel svet v Kristusu spet blagodejno soglasje med Bogom in človekom, med nebesi in zemljo, v soglasju pa osrečujoči notranji mir, ki ga svet nima in ga zato dati ne more. —

Tudi sodobni svet ne bo našel miru, po katerem hrepeni, če se ne bo z vso resnostjo poglobil v globočine modrosti svetonočnega programa. Le če se čutijo odgovorni voditelji na vseh poljih človeškega življenja in udelež

stavanja zavestno kot poslance in služabnike Najvišjega, če vidijo najimenitnejši del svojega naloga v tem, da vsak v svojem življenjskem krogu in poklicu išče in razodeva slavo božjo, ne pa svojo, bodo dani predpogoji harmonije in mirnega sožitja med zemljani. Kakor razodeva duhovnik v svoji službi moč Očetovo, ljubezen Odrešenikovo in milost Duha božjega, tako naj se čuti učitelj kot orodje enega edinega Učitelja, zdravnik kot posredovalec življenjskih moči nebeškega Zdravnika, sodnik kot tolmač večnega Sodnika in njegove večne Pravice, pisatelj kot oznanjevalec božjih misli, umetnik kot oblikovalec božje Lepote v vidnih znamenjih, kmet-gospodar kot izvrševalec načrtov nebeškega Gospodarja in njegove previdnosti, delavec kot služabnik Tistega, ki obnavlja lice zemlje. Kakor poedinci, pa naj bi se zavedala svojega poslanstva v veličastnem sestavu božjega stvarstva tudi večja in manjša občestva: družine, plemena, narodi, pa tudi upravne edinice kot občine, dežele in države. Le v kolikor se bo vsepovsodi uveljavljal življenjski program božične noči in bo odseval iz življenja človeštva žarek božje slave, bo zavlada vsepovsodi mir ljudem, ki so blage volje. Če bi pa sodobno človeštvo vztrajalo pri izvrševanju luciferijanskega načela in hodilo po poti sebičnosti in samoljubja, si za bodočnost ne moremo pričakovati drugega kot naraščanje peklenskega nemira v boju vseh proti vsem.

Narod slovenski, tudi ti si božja kompozicija, en del veličastne božje pesmi. Tudi v tebi in tvojem življenju odmeva mogočen glas v partituri „Bogu v čast!“. Ohrani v sebi sveto soglasje z merodajnim glasom volje Najvišjega, da se v tebi uresniči ideal svetonočne, angelske kompozicije, da zavlada božični mir v naših družinah, po naših vaseh in župnijah, po naših hribih in dolinah! Božični zvonovi, ki donijo širom tvoje domovine, naj ti pojejo pesem miru in ljubezni, naj pa izražajo tudi tvojo voljo, da hočeš doneti kot močna nota v nebeškem slavonspevu na vse veke!

Pogled po svetu.

Kako je v domači državi. — Minister za socialno upravo je v ministrskem svetu zadnjega petka napovedal pričetek reforme družabnega življenja. Najprej se bo izvedla tam, kjer je najnujnejša: v gospodarstvu, ki je razkrojeno po razrednem boju in to posebno v industriji, kjer so podjetniki in delavci najstrožje ločeni. Reformi v industriji sledi enaka v obrti in trgovini. Kmetijstvo pa je stanovskemu gospodarskemu redu itak nazbližji. V novem letu so delavske zbornice samo še pre-

hodno v veljavi in jih bodo čimprej nadomestile primernejše ustanove. — Izpremenjena je nadalje postava o malih rentnikih v toliko, da so deležne njenih ugodnosti tudi osebe, ki so šele po 31. januarju 1930 dosegle najmanjšo postavno starost 60 oz. 55 let, tudi če so imele v letu 1928 kako premoženje ali zaslužek. — Izšla je še postava proti dvojnemu zaslužkarjem. — Pogajanja vlade z Landbundom so odgodena na januar. — Preko sodišče na Dunaju je minuli teden izreklo prvo smrtno obsodbo nad morilcem Breitwieserem. V zadnjih minutah je došla nato telegrafična pomilostitev

po zveznem predsedniku Miklasu. — Štarhemberg se je vrnil iz Londona, zahteve Heimwehra po fašistenju Avstrije izgublajo svojo ostrino. — Še v mesecu decembru izide nov zakon o socialnih dajatvah.

45. rojstni dan jugosl. kralja Aleksandra. V Jugoslaviji so prošlo nedeljo slovesno proslavili rojstni dan kralja Aleksandra. Posebno svečana je bila proslava v Zagrebu, kamor je ta dan dospela kraljevska dvojica. Mesto je bilo vse razsvetljeno, ogromne množice so svojega kralja burno pozdravljale. Povodom rojstnega dne so inozemski listi prinesli daljše razprave o jugoslovanskem kralju, ki so bile letos pisane v posebno pristrčnem tonu. Tudi celovski „Kärntner Tagblatt“ prinaša daljšo razpravo in se v njej jako pohvalno izrazi o visokem jugoslovanskem slavljencu. — V Celovcu je povodom svečane prilike priredil jugoslovanski generalni konzulat večji sprejem, katerega so se udeležili med drugimi številnimi povabljeni tudi g. dež. glavar, škof Rohrach, predsednik dež. sodišča dr. Grafenauer, zastopniki nemškega tiska itd. V imenu manjšine sta se udeležila sprejema posl. dr. Petek in član uredništva.

Sestanek kraljev Jugoslavije in Bolgarije. Začetkom minulega tedna je prispel v Beograd bolgarski kralj Boris s kraljico Ivano. Beograd je kraljevski dvojici priredil svečan sprejem, bila je gost jugoslovanske vladarske dvojice. Obisku je pripisati velik pomen, ker je dokaz, da se na evropskem vzhodu razmere vidno boljšajo in da se vedno bolj približava sprava obeh slovanskih narodov na Balkanu, ki sta se nekoč srdito borila in katerih zgodovina je polna tragičnih strani. Miroljubna Evropa pozdravlja ta izredni dogodek, dočim skušajo italijanski in rajhovski listi prihod kraljevske dvojice omalovaževati.

Poljaki Hitlerju ne zaupajo. — Nedavno sklenjena pogodba med Nemčijo in Poljsko je javnost presenetila. Poljaki jo sedaj pojasnjujejo, da so prijeli Hitlerja za njegovo miroljubno besedo. Če bi kedaj prišlo do vojne z Nemčijo, bi nikdo ne mogel dolžiti krivde Poljake. — Listi obenem poročajo, da je skušal doseči Hitler enako pogodbo še z Čehoslovaško in Jugoslavijo, da pa sta tako pogodbo zavrnili obe državi, češ da ni v skladu s pravili Društva narodov, ker je njen namen predvsem, da izloči Društvo narodov in zmanjša njegov vpliv na mednarodno življenje.

Francija si ostaja zvesta. — Hitler je Franciji ponudil neposredna pogajanja brez Društva narodov. Za ponudbo je bila Mussolinijeva misel oživiti sklenjeni pakt štirih najmočnejših držav. Isto ponudbo je stavil Mussolini sovjetskemu komisarju Litvinovu, ki jo je gladko odklonil. Tudi Francija ne bo ugodila Nemčiji, marveč bo prej utrdila vezi s Poljsko in Malo antanto. Povabila je koncem minulega tedna čehoslovaškega ministra Beneša v Pariz, da se odstranijo zadnje ovire tesnega zavezništva in Društvu narodov najde novo podlago.

Rusija se brani pred Japonsko. Sovjeti so sklenili, da bodo pokrajine na daljnem vzhodu gosteje naselili. Vse vzhodno prebivalstvo bodo oprostili davka in ostalih bremen za dobo 50 let, med ruskim zapadom in sibirskim vzhodom bodo upostavili tesnejše vezi. Delavcem in ostalim nastavljenim bo dajala sovjetska oblast višje plače. Vse te odredbe stopijo že z novim letom v veljavo. Sovjeti upajo z njimi zaježiti naraščajočo japonsko nevarnost.

Pesem izpod naše lipe.

V četrtek, dne 7. t. m. so odpotovali v Jugoslavijo na štiridnevno pevsko turnejo fantje iz Šmihela, Štebna, Vogrč in Kazaz pod vodstvom č. Poljanca in zborovodje g. Kernjaka. Štiridesetčlanski zbor se je najprej ustavil v Rušah. Na kolodvoru jih je pričakovala velika množica z ruškim županom g. Lesjakom na čelu. Po odsviranju godbe je g. župan izrekel toplo dobrodošlico, domači zbor jim je zapel pozdravno „Buči morje...“ V šoli so jih pričakovali otroci s pesmijo „Tam, kjer teče bistra Zila“. Po banketu, prirejenem od ruškega Sokola, je sledil v nabitno polni dvorani nastop pevcev. Zopet je vžgala pesem izpod naše lipe bratska srca, utisi prvega sprejema in nastopa pa so pevcem ostali neizbrisni.

Pot je vodila preko Maribora, kjer so pevce pozdravili zastopniki Korošcev in mestne občine, nakar je zbor odrinil proti Ljutomeru in Ptuj, v osrčje Slovenskih goric. „Korošci pridejo!“ je bilo na sebi najlepše vabilo, da so se pevci venomer ginjeni morali čuditi bratskim sprejemom in iskrenemu navdušenju, ki ga je naša preprosta pesem vedno spet vzbudila. Dekleta so pripenjala pevcem slovenske nageljne, gospe so tekmovala v gostoljubju, zanimanje za Koroško je bilo med slovenskim ljudstvom izredno veliko — seve je bil to tudi vpliv izbranih pozdravnih besedi č. predsednika Poljanca in zastopnikov koroškega kluba v Ljubljani.

Iz Slovenskih goric so se pevci vračali v Maribor, kjer so v nedeljo dopoldne priredili koncert za šolsko mladino. Mariborska Glasbena Matica jim je nudila še poseben užitek s podajanjem nekaterih slovenskih umetnih pesmi, ki jih pevci nimajo prilike bližje proučevati. Petje Glasbene Matice je napravilo na naše fante globok utis in jim bo nedvomno v bodrilo, da se vztrajno in pridno vežbajo in izpopolnjujejo tudi v umetni pesmi.

— Za toplje sprejeme in bratske pozdrave, za vso gostoljubnost in naklonjenost se osrednji prosvetni odbor rojakom v Jugoslaviji v imenu pevcev iz Podjune iskreno zahvaljuje ter zagotavlja, da ostanejo utisi s turneje pevcem in vsem ostalim neizbrisen dokaz tople ljubezni, ki jo gojijo jugoslovanski rojaki do svoje manjšine na Koroškem.

Ob ponovnem izrazu te izredne bratske naklonjenosti naših rojakov bodi vsem našim pevcem od Brda do Pliberka izrečena želja: Naj slovenska melodija naše narodne in umetne pesmi živi v naših zborih s podvojeno silo naprej kot najpristnejši utrip slovenskega srca! Petje nam bodi še naprej bodrilo in bratom onstran meja živ dokaz našega zdravja in žilavosti!

PODLISTEK

Pred davnimi stoletji.

Sveti večer je leta 1481. Sonce je utonilo za Jepo. Zadnji žarek je zatrepetal v oknu šentjakobske cerkve. Le visoki snežniki na jugu in zapadu so se še nekaj časa lesketali v večerni zarji, kot bi se v njih strmih grebenih zrcalil prvi biser božične radosti. Debel sneg je pokrival pokrajino in vas pod hribčkom se je ponižno skrivala pod zimsko odejo.

V tišino jasnega večera je zaklenkal zvon. Vas je takoj oživila: staro in mlado hiti na grič proti cerkvi. Čez četrte ure se je vzpel zadnji starček na vrh. Tedaj so se odprla vrata in iz cerkve je zadonela pesem, polna koprnečega hrepenenja: Vi oblaki ga rosite ali zemlja naj ga da...!

Dolga procesija se pomika po bregu navzdol, na čelu častitljiv starček-duhovnik. Mrzla severna sapa se igra z njegovimi srebrnimi lasmi. Pod obzidjem se sprevod ustavi. „Kuge, lakote in vojske,“ — „reši nas, o Gospod!“ — „Turške šibe“... „reši nas, o Gospod!“ ponavlja ljudstvo. Župnik poškropi obzidje in sprevod se nadaljuje. Sredi procesije neseta dva moška lesene jaslice. Prazne in siromašne so, slama štrli iz njih.

DOMAČE NOVICE

Sveti večer.

Med vojno je bilo. Zunaj je ležal debel sneg. Mrzla, gosta megla se je plazila od Drave in se bližala čez zasnežena polja naši vasi. Otroci smo sedeli na klopi ob peči, kajti mati so nam strogo zabičali, da ne smemo po neposušeni, izmitih tleh, sicer ne dobimo kolača. Na praznično pogrneni mizi so bili pripravljene trije hlebi kruha. Čakali smo mater, da se vrnejo iz hleva. Naredili bodo jaslice, nato pojdemo za njimi, ko bodo kadili po vseh sobah in tudi v hlevu. Eden bo nosil blagoslovljeno vodo in škropil. Potem bomo molili pred jaslicami, nato večerja in kolač.

Da kolač — četudi pečen iz koruzne moke, pšeničnega se nismo mogli več spomniti — je bil predmet otroškega pogovora in naši pogledi so se vedno spet vračali k njemu. Zunaj se je čimdalje bolj mračilo. Iz kotov so vstajale temne, pošastne sence in vedno gosteje padale po sobi. Megla se je privlekla prav do oken, da so bila videti mlada drevesca na vrtu kot človeške postave, ki so stale nepremično v snegu in gledale v naraščajoči mrak.

Tedaj je zaškripal pod oknom mrzli sneg. Na oknu se prikaže širok, koščen obraz s čepico, kakoršne so nosili laški ujetniki. Oči so bile globoko udrti, zdelo se je, da se svetijo v čudni luči. Govoril je nekaj v tujem, nerazumljivem jeziku in kazal z roko na mizo, kjer je bil kruh. Da je lačen, se nam je zazdelo. V tem trenutku se začuje zunaj drug, zadirljiv glas. Bil je stražnik. V hipu je izginil na oknu setradani obraz ujetnikov. Slišati je bilo le še stopinje dveh moških v zamrzlem snegu, ki so se vedno bolj oddaljevale.

Ko se je vlegla noč za zemljo, smo obhajali sveti večer. Mati so napravili jaslice, kadili smo, škropili in molili. Večerjali smo mleko in koruzni šartelj. Veselje je žarelo z vseh obrazov. Saj je bil kljub vojnim grozotam sveti večer.

Meni pa je bilo hudo, tesno pri srcu. Vedno spet mi je uhajal pogled k oknu, kjer se je prikazal lačni obraz. Kamor sem se ozrla, so me srečavale žareče oči. Nejasno je vstajalo v srcu: nam je dobro in toplo ob peči in kolaču, oni pa je daleč od doma zmražen in lačen. Tesno mi je bilo, da bi najraje jokala. Legla sem na klop in zaprla oči, a še

Dospevši na vas, krene sprevod na desno proti Podgorjam. Le pesem še nekaj časa odmeva v večernem mraku, nato utone v daljavi. V zvoniku pa klenka zvon enakomerno dalje nekako koprneče otožno.

Pri Miklu v Svatnah je ostala doma samo mati in njena mala vnukinja petletna Rezika. „Mama, kaj zvoni? Je kdo umrl, ali pa zvonijo Jezuščku, da bi nas obiskal?“ Obe sta se zagledali skozi okno proti cerkvi. „Vidiš, Rezika, tam sredi procesije gre tvoj atek! S Serajnikovim Mirkom nosita jaslice.“ Rezika je strmela v svoji otroški sreči zamaknjeno skozi okno in ni opazila solz, ki so polzele stari materi po licih. Obrisala si je lica in iz srca se je iztrgal privzdušen vzdih: „Zala, ljuba Zala, kje praznuješ ti sveti večer?“

„Mama, sedaj so vsi mimo, nikogar ni več! Kruljavi Jakec je bil zadnji in vrata je zaprl za sabo. Kam so šli? — Ata, mama in ded prav vsi so mi obljubili, da mi prinesejo Jezuščka v jaslicah!“

„Poslušaj, Rezika! Pred tremi leti, ko si bila še čisto majhna, so privedli v naše kraje Turki. Vse hiše so oropali in požgali. Več deklet in fantov so ugrabili in odvedli v sužnjost; med njimi tudi tvojo teto Zalo. Tedaj se je cela šentjakobska srenja zaobljubila Mariji v Podgorjah. V Podgorje, k Mariji Po-

vedno mi je pred očmi oni žareči, proseči pogled vojnega ujetnika.

Zunaj se je oglasil tenki glas malega zvo- na, vabeč k polnočnici. Večje so vzeli za vojno. Daleč, daleč nekje pa je votlo bobnelo kot grmenje daljne nevihte. Bili so topovi, ki so peli svojo pesem tudi na božični večer, kot bi se krohotali oni božični: mir ljudem na zemlji!

U. P.

Položnice priložimo prihodnji številki vsem cenj. naročnikom brez izjeme. Posebno zamudnike prosimo ob tej priliki, da storijo svojo dolžnost napram manjšinskemu listu.

Žitara ves. (Občinska seja.) Na seji je bil predložen proračun za šoli v Galiciji in Št. Lipšu in ga je občinski svet odobril. Proti podelitvi koncesije za tovorni promet z avtom na progi Sinča ves—Železna Kapla—Celovec obstojajo pomisleki in se prošnje ne priporoča. Na poziv politične oblasti, naj se v spomladi regulira šentlipški hudournik Suha, občina vsled neugodnih finančnih razmer ne da privoljenja, ker bi davkoplačevalci zvišanih doklad ne prenesli več. Občinska po t od državne ceste na Malčape in Mlinče se o priložnosti, gotovo pa spomladi popravi, kot to zahteva politična oblast. Pripomniti je treba, da je ta pot vsled gostega avto-prometa v jako slabem stanju in jo mora občina popraviti na pritožbo avto-posedstnikov, dočim občini ni mogoče pobirati od teh posedstnikov primerne cestnega prispevka. Tu bi bilo treba prijeti za paragraf in ga zasukati tako, da ne bi prikrajševal občine in koristil le avto-posedstnikom. — Za prevažanje lesa po občinski poti se bo pobiral cestni prispevek od onih, ki bodo tod vozili svoj les in preko 60 m³, vsi oni pa, ki bodo vozili tuj les, plačajo od vsakega metra lesa cestni prispevek v predpisani višini. — Ubožne zadeve se rešijo večinoma odklonilno, le najpotrebnejšim se dovolijo manjši zneski. Mnogi prosilcev so mladi, čvrsti možje, zmožni za vsako delo, a jih stiska priganja, da se obračajo na občino. Poleg teh je par mladoletnih otrok obubožanih starišev, ali pa taki otroci, ki so jih stariši hladnokrvno prepustili občinski oskrbi, kakor je to često že navada pri nezakonskih materah. — Na pritožbo pristojnega dimnikarja, da se zabranjuje ometanje dimnikov in dimnikarja neutemeljeno napada in natolcuje, se sklene, da se ukrene vse potrebno za mirno vršitev te obrti. Vsem hišnim posedstnikom se ukaže, naj opustijo vsako natolcevanje in naj pustijo dimnike po predpisih ometati, ker ne sme te postave ne občina in ne dimnikar spremeniti v prid hišnim posedstnikom.

Libuče—Podkraj. (Tihotapljenje.) Težki časi napravijo človeka iznajdljivega, a tudi drznega in neprevidnega. Taka drznost in ne-

močnici romajo tudi nocoj. Ona jim bo položila Jezusa v jaslice in potem ga nam bodo prinesli v hiše. Tudi v Podgorje so pridrli Turki pred tremi leti, hoteč tudi tam uničiti cerkev. Toda ogenj se je ni prijel. Marija je rešila svoj sveti hram. Dol k Mariji roma odslej naše ljudstvo na vsak sveti večer in ko boš velika, bodeš romala tudi ti k Mariji v Podgorje in jo boš prosila, da nam vrne našo ljubo Zalo.“

Še dolgo v večer je mati pripovedovala dekletu o Mariji v Podgorjah, o Jezusu in jaslicah, o teti Zali in o krvoločnih Turkih. Otrok je nekaj časa pazljivo poslušal, dokler ga ni premagal spanec. Mikla je dekletce prekrižala in se lotila jaslic v kotu. Bil je to star družinski zaklad, izdelan od pradedov, izročen od roda do roda. Ljubezen ga je rodila in ljubezen ga je varovala in ohranila tudi v najhujših časih, ko je vse drugo uničil sovražnik. S pobožnostjo globokoverne slovenske matere je sestavljala in urejevala Mikla stare, obdrgnjene sohice: Marijo, jaslice, Jožefa, pastirje, modre iz Jut-vevega in pohlevne domače živali, ki so grele božje dete, ker mu svet ni privoščil gorkote in zavetja. Vmes je molila rožni venec: „Katerega je Devica v Betlehemu rodila“... Jaslice so bile neno veselje in edina tolažba, odkar je izgubila ljubljeno hčer.

previdnost je tihotapljenje. Komaj so prijeli v Celovcu posestnico Neuwirsch (Najbrž), ker je utihotapljala jugoslovansko kavo, že so bili na sledu novi nepostavnosti. Cesta v Pliberk je bila nekega dne v drobni sledi posuta s poprom, sled je vodila iz naše vasi v neko pliberško trgovino. Oko postave je bilo kmalu pozorno, saj je ostri duh dregal v nosove. Takoj je izsledilo tihotapca jugoslovanskega popra. Predobro je bil markiral pot za seboj.

Bilčovs. (Za naše lovce.) Tudi pri nas imamo precej dobrih lovcev, ki so izvrstni strelci. Malokdaj jim počí puška, ne da bi strel zadel cilja. Pa je pri nas tudi dovolj srnjakov, lisic, zajcev i. dr. Ne manjka perutninske divjačine, rac, petelinov, fazanov. Torej za naše lovce vsestransko dosti lovskega plena. Zadnji čas se je raznesla vest, da je zašla v naš lov od nekod še divja svinja. Prišla je baje iz lova štentjakske občine čez Dravo v lovišče občine Zgornja Vesca. Neki lovec je moral pred to zverjo bežati. Že so šli lovci nad zverino, pa novopadli sneg je zasledovanje oviral. Radovedni smo, kateremu naših lovcev bo naklonjena ta izredna lovska sreča, seve, če jo zver medtem ne ubere drugam.

Radiše. (Pogreb mil. kan. Vidovica.) Nekam tesno nam je bilo pri srcu na večer 12. t. m., ko so zadoneli zvonovi v otožni pesmi v mrzlo zimsko noč ter oznanjali, da se vrača k mirnemu počitku na svoje Radiše stolni šolaster Vidovic. Pri nas je preživel svoja moška leta, ko je kot župnik delil svojo duhovniško ljubezen vsemu ljudstvu, tod je pokopal svojo pobožno mater in svojega skrbnega očeta, sredi med njima je hotel počivati še sam. Njegov grob naj bi bil zvest pridigar ljudstvu, naj spoštuje in ljubi svoje starjše, zemljo, na kateri so trpeli, ter Boga, ki mu je sam služil vse dni življenja. Radiški fantje so nosili krsto na kraj, kjer je želel počivati. Ob asistenci devetih duhovnikov ga je pokopal mil. prošt Benetek, ki je imel tudi pogrebno pridigo v cerkvi, v kateri ga je naslikal kot moža ljubezni do Boga in ljudstva, iz katerega se je rodil. Grob velikega moža bodi Radišanom svet kraj! Pevci so mu zapeli dve ganljivi žalostinki. Kljub snegu in viharju se je pogreba udeležila velika množica ljudi, da izkaže svojemu nekdanjemu župniku in velikemu dobrotniku cerkve in ubogih zadnjo čast. Tebi, rajni, želimo, da se odpočiješ od velikega truda, ki si ga imel na sončnih Radišah, in da ti veliki Bog povrne stero tvoje dobrote! P. v. m.

Šteben pri Beljaku. (Smrt.) V noči na 8. decembra so umrli 73 letni Rupert Kofler, pd. Vavčar. Pred mesecem dni je zaprosila pri njih neka beračica za prenočišče, rajni oče so šli pripravljat potrebno slamo, a pri tem padli 3 metre globoko na trdo gumno ter si poškodovali rebra in hrbtnico. Zdravnikom se ni posrečilo pripomoči ponesrečencu do okrevanja. Vavčarjev oče so bili splošno znan in izredno priljubljen mož, bili so vzgled marljivosti in dobrotljivosti. Obenem so bili previden gospodar in se zato novodobnemu gospodarjenju niso hoteli brez pridržka pridružiti. Čez 20 let so upravljali domačo posojilnico kot njen načelnik, čez 30 let so bili cerkveni ključar, veliko let občinski odbornik in načelnik bivše domače mlekarne. Bili so vedni naročnik in čitatelj koroškega slovenskega časopisa in ga tudi podpirali. Četudi jim je neizprosna usoda zadala večkrat trde udarce, niso bili zagrenjeni. Zgodaj že so izgubili ženo in več otrok. Kot nedolžna žrtev je padla 22 letna hčerka Roza v Št. Rupertu, zadeta od sovražne kroglice. — Življenska pot tega častitljivega moža ni bila torej s cvetlicami, marveč s trnjem posejana, so dobro omenili domači č. župnik na grobu rajnega očeta. Pogreba se je udeležilo izredno veliko število ljudi vseh slojev iz vse okolice, da izkažejo priljubljenemu očetu zadnjo čast. Blagemu Vavčarjevemu očetu naj Vsemogočni podeli, česar jim svet ni mogel dati. N. p. v. m.

Drobiž: Princ Sachsen-Meiningen, ki je vsled nar. soc. propagande odsedel kazen šestih tednov in se nahajal pod nadzorstvom v svojem gradu, je zbežal s svojo ženo v Italijo. — Odstavljen je koroški policijski nadzornik Weiss in na njegovo mesto poklican Dr. Kollmann iz Beljaka. — Skozi Celovec se je minuli teden vozil zvezni

prezident Miklas k otvoritvi električne železnice pod Velikim Klekom. — Celovško garnizijo je minuli teden nadziral tajnik za državno obrambo knez Schönburg-Hartenstein. — Do 15. januarja so prepovedana vsa društvena in druga zborovanja in vsi občni zbori. Dovoljene so prireditve, katerih čisti dobiček je namenjen dobrodelnim namenom. — Na božični večer bo dunajski radio prenašal ob 9. uri zvonjenje betlehemskih zvonov, pred prenosom govori kardinal Innitzer.

NAŠA PROSVETA

Božična misel.

V uvodniku „Naši domovi“ smo se znašli v res adventni misli, v pričakovanju, ali kakor pravi uvodničar: čakamo na nek čudežni način rešitve naših domov. Večina nas čaka „Prihoda“ brez našega sodelovanja. Bomo li mi čakali, da pride Odrešenik in reši nas in naše domove, da se ne zamajajo sredi trat? Bomo čakali res samo višjih cen na svetovnem trgu, znižanja socialnih dajatev? V globoki zamišljenosti in otožnosti s prekrizanimi rokami naj čakamo na čudežni način rešitve? Ne, v vsem tem ne bomo našli rešitve in današnje vsesplošne teme! Kako naj preživimo vsaj zadnje dneve pred prihodom skrivnostne noči, ki bo sicer šla mimo nas, ne da bi bili deležni njenih bogatih darov? Ne samo naši domovi, naše duše se majajo! Te bo treba utrditi, jih spoznavati v njihovem skrivnostnem snovanju ter jim dati vse pravice, da zagospodarijo z našo voljo nad našimi telesi. Dušam bo treba dati tudi v gospodarstvu tisto mesto, ki je v današnjem zagrešenem gospodarstvu ostalo prazno. Dajmo duše, notranje vsebine, vsemu našemu udejstvovanju, vsemu našem delu in z nami vred bodo našli tudi naši domovi trdno podlago na skali in se ne bodo več majali. Poduhoviti moramo vse to, kar je bilo v zagrešeni dosedanji dobi potelešenega! Dati moramo telesu le tisto, kar je res njegovega, in duhu, kar pripada njemu, tako rešimo najprej sebe. Dovolj je bilo hrane zadnja desetletja za naša telesa, stradale pa so naše duše — fantovske in dekliske. Zato se je pokvarila še telesna hrana ter se pristudila zlasti mladini. Zato se ta rod upira danes vsemu dobremu v gospodarstvu in prosveti, rešitve ne vidi v duhu, ampak samo v mrtvi snovi. Naši dve Zvezi — gospodarsko in prosvetno — čaka velika naloga, da s svojimi gospodarskimi in prosvetnimi tečaji nudita mlademu rodu obilo zdrave hrane in tako položita temelje nepokvarjenega in neskaženega narodnega življenja. Stalni izobraževalni prosvetni in gospodarski tečaji naj postanejo visoka šola naše mladine, v njih vladaj vedni advent, vedno pričakovanje odrešilnega duha. Pripravite fantje naših dolin, sebe in svoje organizacije za prihod božičnega preroda, ki bo takšen, kakoršna bo nanj priprava! Celo prihodnje leto bodi naše božično leto. Naši glasovi in naše prošnje do vas naj ne bodo v vas brez odmeva! Sličijo naj božičnim zvonovim, ki oznanjajo božični mir in ljubezen ne samo v hladno sveto noč, marveč tudi v naša pripravljena srca. J. T.

Št. Jakob v Rožu. (Zaključek gospodinjskega tečaja.) Dvaindvajset deklet se je zbralo na šesttedenskem gospodinjskem tečaju, ki ga je vodila č. sestra Generoza, voditeljica gospodinjske šole č. sester v Št. Petru. Njeni večji roki in besedi se je koj posrečilo združiti številne tečajnice v pravo deklisko družino, ki se je začela lepo razvijati in iskati vzor kmetiške matere in gospodinje. Č. dekan so v tedenskih dvehurnih predavanjih nudili obilo duhovne hrane, centrala je poslala svoje govornike in končno je dospel še č. dr. Blüml in vodil dvadnevne duhovne vaje. Da razveselijo svoje mamice in očete, so dekleta predzadnje nedelje priredile še razstavo kuharskih, gospodinjskih in ročnih del ter zaključno prireditev na odru. Razstava je vzbudila med številnimi posetniki obilo zanimanja in priznanja, mahoma je bilo prodano vse, kar je bilo dobiti za denar. Prireditve so otvorili č. dekan s prisrčnim pozdravom, sledil je nastop tečajnic v deklamacijah, pesmih,

prizoru „Ob potoku“ in v igri „Mati in gruda“. Društveni tajnik je v izbranih besedah pozval tečajnice, naj odslej nadaljujejo svoje delo v dekl.ški zvezi, nakar je zvezin govornik govoril o novi, sedaj pričenjajoči se dobi, ki bo kmetiškemu življenju in gospodarjenju bolj naklonjena kot dosedanja in katere prihod naj kmetiška mladina pospeši z delom za ohranitev prave stanovske zavesti. Prizoru „Kraljestvo teme in luči“ je sledil Miklavžev nastop. Bogato in obilno je delil letos sveti mož in darilom pridal primerno svarilo in pohvalo. — Lepi popoldan je bil torej posrečen zaključek tečaja in v njegovem uspehu bodi zadoščenja č. voditeljici in vrlim šentjakobskim dečvam!

Žitara ves. (Miklavžev.) Kljub stiski in še slabemu vremenu povrh je klic sivolasega svetnika prvo decembersko nedeljo privabil k Rutarju veliko množico malih in velikih otrok. Igralci so najprej podali igro „Veriga“ in Miklavžev igrokaz, ki je predstavljal pekel, nebesa in zemljo. Zanimanje je vzbudil tretji del na zemlji, ko je prišel na oder bogato založeni Miklavž v družbi lepih angelov in hudobnih parkeljnov ter obdaril skoraj vse navzoče. Po prireditvi smo se s skrito radostjo vračali domov, kjer počakamo na prihodnjo društveno prireditev, ki bo menda o praznikih. Ne bomo omahovali pod težo krize in drugih težav, marveč se pridno udeleževali društvenih prireditev, ki nudijo več, kot vse druge posvetne veselice in zabave.

Št. Primož v Podjuni. (Ocena.) V petek, 8. decembra so naši vrli igralci nastopili v lepi igri „Razvalina življenja“, ki je zaradi preproste, kmečke vsebine jako primerna za naše odre. Igralci so zaslužili vse priznanje in pohvalo glede izgovorjave besed in posameznih kretenj. Tupaťam je kateremu ušel nepotrební smeh, pa kaj si hočemo — saj smo „mvadi“. Občinstvo je bilo s predstavo povsem zadovoljno. Med odmori nas je razveseljeval domači pevski zbor s svojim lepo ubranim petjem. Pred igro je predaval živinözdravnik g. dr. Luka Sienčnik nekaj iz živinözdravstva. Predavanje, polno pametnih nasvetov, bi morda bolj spadalo pred zbor gospodarjev in krajevni Kmečki zvezi bi tovrstne sestanke toplo priporočali.

Društvene prireditve. Pevski zbor „Gorjancev“ priredi na Štefanovo ob 2. uri pop. pri Ilnu v Kotmarivesi pevski koncert naših narodnih pesmi. — Društvo v Št. Jakobu v Rožu nastopi na božični večer ob 1/28. uri in na Štefanovo od 1/23. uri pop. v igri „Hrepenenje po materi“, ki se uprizori prvič na Koroškem. Tudi za Silvestrovo ima poseben načrt — Društvo „Jepa“ v Ločah nastopi na Štefanovo ob 1/23. uri v Kobenčičevi dvorani v Dobu z igro „Dekle z biseri“. V slučaju slabega vremena se igra preloži na praznik sv. Treh Kraljev. — Na Štefanovo ob 1/23. uri nastopi

„Edinost“ v Škofičah v posojilniški dvorani z igrama „Vrag jih je vzel“ in „V ječi“. — Na Štefanovo priredi društvo v Železni Kapli ob 1. uri pop. v Domnikovi dvorani igro „Na Betlehemske poljanah“. Sodeluje moški zbor s par božičnimi pesmimi. — Društvo v Dobrli vesi ponovi na Novo leto ob 3. uri pop. igro „Pri kapelici“ in doda kratek prizor.

GOSPODARSKI VESTNIK

Deželni proračun 1934. Na zasedanju dne 13. decembra je deželni finančni referent predložil proračun za leto 1934. Proračun kaže skupnega primanjkljaja 3.300.090 šilingov. Kako se bo primanjkljaj kril, je danes še nejasno. V osnutku so dohodki vpostavljeni z nižjimi svotami kot lani, ker se računa na večji izpad davčnih in drugih vplačil. Pri izdatkih se je znižalo izdatke za gradbena dela, kmetijstvo, zdravstvo in dobrotelost. Za deželno upravo je predvidenih 157.930 šil. dohodkov in 3.572.760 izdatkov. Za šolstvo in druge kulturne zadeve 123.960 dohodkov in 7.948.500 šil. izdatkov. Za gradbena dela namerava dežela izdati 1.114.330 šil. in ima za to kritja iz taistega oddelka 85.850 šil. Za kmetijstvo je predvidenih 833.450 šil. izdatkov in 140.850 šil. dohodkov. Zdravstvo, dohodki 401.560 šil in izdatki 1.620.470 šil. Socialna oskrba, dohodki 100.170, izdatki 2.291.370 šil. Vlada upa, da sprejme na davkih in drugih davkih prihodnje leto 15.561.250 šil., kateremu

stoji nasproti kot izdatek 1.769.180 šil. Kako se bo kril ostali primanjkljaj, si finančni referent in vlada še nista na jasnem, marveč zahtevata le opolnomočenje, da smeta po lastni uvidevnosti črtati posamezne postavke raznih skupin. Še nadaljnemu črtanju učiteljskih plač, ki tvorijo $\frac{3}{10}$ vseh osebnih izdatkov dežele, se odločno protivi učiteljstvo. Na drugi strani se govori o možnosti uvedbe posebne trošarine na moko in vino, na kar pa ne bodo pristali socialdemokrati. — Vsekakor je gospodarski položaj dežele močno ogrožen in na drugi strani davčna moč prebivalstva popolnoma izčrpana, tako da bo končni izhod vendarle v zmanjšanju osebnih in stvarnih izdatkov dežele.

Vabilo.

Izobraževalno društvo „Trta“ v Žitari vasi priredi v nedeljo, dne 31. decembra 1933 ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih

Silvestrov večer

z igro

Razvalina življenja

in več drugih šaljivih prizorov.

Na poset te prireditve se vsi od blizu in daleč pristočno vabijo. O d b o r.

Tovarna bučnega olja J. Hochmüller,
Maribor, Taborska ulica, Jugos'avija,
priporoča prvovrstno bučno olje, bučno pogačo (tropine) in bučne otrobe

139

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu,

r. z. z n. z., Pavličeva ulica 7

se priporoča za vloge.

Varen denar,

dobro obrestovanje.

146

Slovenci, vlagajte v domačih posojilnicah!

Inserirajte v Koroškem Slovencu!

Vesele in blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto voščimo vsem našim cenj somišljenikom, prijateljem, znancem, odjemalcem, in gostom:

Dr. Franc Petek, zdravnik, Dež. poslanec in predsednik Polit. in gosp. društva Velikovec.	Ivan Starc, župnik. Hodiše.	Zveza koroških zadrug, registrovana zadruga z omejeno zavezo Celovec.
J. B. Hafner, trgovina z železnino pri „zlati kosi“. Celovec.	Matevž Seher, trgovec. Celovec.	Mihael Schleicher, Loga vas.
Marija in Janko Schaller, trgovina. Škofiče.	Alojz Kometter, trgovec. Borovlje.	Franc Schnabl, trgovec. Št. Rupert pri Celovcu.
Vinko Poljanec, župnik, predsednik S.K.S.Z. in zbornični svetnik Škocijan v Podjuni.	Janko Ogris, trgovina in gostilna. Bilčovs.	Franc Kovačič, strojno mizarstvo. Podierberg.
Josip Rutar, trgovec in gostilničar. Žltara vas.	Štefan Bayer, župnik. Loga vas.	Franc Plantev, trgovec. Velikovec.

„VEDNO CENEJŠI“ V modni trgovini E. Lilian Celovec, 10. Oktoberstr. 4 Zmaga cenosti

Moške srajce z dvojnimi prsi, našiv iz svil. popl. . . 3-30, 2-95
Turistovske štrapačne srajce . . . 2-75, 2-25
Flanelaste srajce . . . 2-98
Spodnje hlače iz gradla, dolge, v vseh velikostih . . . 2-50
Spodnje hlače iz barhanta, bele, modre ali rjave 3-50, 2-98, 1-98
Linške hlače iz gradla . . . 2-48, 1-98
Tkané hlače . . . —98
Pastell štrapačne nogavice v vseh barvah . . . —48
Modne kratke nogavice, lepi vzorci . . . —75
Kratke štrapačne nogavice iz sukance . . . —89, —69
Tigraste kratke nogavice, hrapave . . . —98, —79
Modne kratke nogavice, Jaq. ard, najlepši vzorci 1-48, 1-25, —98
Damske bluže iz barhanta, močna štrapačna kvaliteta . . . 4-90, 4-50
Damske Velour barhantne obleke . . . 7-90, 6-90
Damske flanelaste bluže . . . 2-25
Biserne jopice, vel. 2 . . . —79
Gospodinski predpasniki . . . 1-38, —98
Damski oblačilni predpasniki . . . 3-50, 2-48
Predpasniki iz blaga s svilastim leskom in klota . 8-90, 5-50
Otroški predpasniki, vel. . . —98
Modri tisk, lep vzorec, m . . . —89
Šifon in tkanina, za štrapačno perilo, m . . . —88, —68
Molino, debelonitkast . . . —79, —69, —48

Flanela, barvodržna v solidnih vzorcih . . . —79
Tigraste odeje . . . 1-50
Damski in moški dežniki . . . 5-90, 4-98
Podveze, svileni gumi . . . —45, —29
Moške knikeboker hlače . . . 9-80, 8-90
Sportne jopice . . . 7-90
Obleke za ključavničarje v vseh velikostih . . . 6-90
Damske štrapačne nogavice vseh barv . . . —98, —75, —59

Damske športne melé nogavice za vsako vreme . . . —76
Damske patentne nogavice vseh barv . . . 1-38, —98
Damske nogavice iz svilenega flora vseh barv z nitjo za krpanje . . . 1-78
Ženske rokavice, volna . . . 1-48, 1-25
Moške in ženske triko rokavice v temnih barvah vseh vel. . . 1-58
Otroški svileni samovezniki, največja izbira —98, —58, —49
Moške naramnice, štrapačna kvaliteta . . . 1-65, 1-25, —78
Moške športne čepice, čista volna, največja izbira . . . 1-98
Knikeboker nogavice, Jaquard-Dessins . . . 1-98, 1-58
Moške hlače iz tkanine . . . 6-90, 5-90, 4-90
Moške suknene hlače . . . 11-80, 9-80
Otroške kožuhaste triko obleke, Ia kakovosti, 2. velikosti . . . 1-98
Otroške kožuhaste triko hlače in reformne v vseh barvah, vel. 1. . . 1-48, —89
Damske kožuhaste triko hlače, velikost 3. . . 2-58, 1-98
Moške triko hlače, velikost 3. . . 3-90
Damske reformne triko hlače, štrapačna kvaliteta . . . 1-98, 1-48, —98
Žepni robci . . . —59, —29, —19
Otroške nogavice, pat., velikost 1. . . —58
Otroške nogavice za zaviti . . . —78

Za
zimsko pomoč
pridejo moje cene za vsakega v poštev,
ki mora štediti!
Vsak šiling se podvoji.
„Vedno cenejši“
vabi, morate priti!
Požurite se! Strmite!